

Kwaliteit is een van de belangrijkste onderdelen van ons werk. Dat wil zeggen; het bewust omgaan met kwaliteit. Wanneer je aan een ontwikkelaar vraagt naar de kwaliteit van het door hem / haar gebouwde systeem, dan antwoordt hij / zij vaak dat het systeem 'goed' is. Wanneer je dan vraagt wat 'goed' is, dan wordt gezegd dat 'goed' het kwaliteitsniveau is waar de klant om vraagt. Kwaliteit wordt gezien als een schaal van slecht, langs redelijk en goed, naar geweldig.

Duurzame software?

Kwaliteit is geen lineaire schaal, geen rechte lijn, kwaliteit is een boom. Iedereen die wel eens naar het Quint-2 model voor kwaliteit heeft gekeken (of naar het ISO equivalent 9126), weet dat kwaliteit een boom is. Een boom met takken waarlangs verschillende aspecten van kwaliteit benoemd worden. Beheerbaarheid, stabiliteit, veiligheid, volwassenheid zijn enkele van de vele takken van de kwaliteitsboom.

De kwaliteit van een systeem kan niet simpelweg 'goed' zijn. De vele kwaliteiten van een systeem zijn namelijk niet onafhankelijk van elkaar. Verschillende kwaliteiten beïnvloeden elkaar. Sommige kwaliteiten zijn onderling versterkend en andere kwaliteiten zitten elkaar in de weg. Een mooi voorbeeld daarvan is de kwaliteit van een Formule 1-wagen. Ik zag een tijdje terug een documentaire waarin de hoofdontwerper van de Ferrari Formule 1 auto's werd geïnterviewd. Hij vertelde in dat interview dat één kwaliteit voor hem essentieel was. Alle andere auto-kwaliteiten waren secundair aan de eis dat een Formule 1 auto nooit meer dan zo'n 1000 kilometer schadevrij mag rijden. Een Formule 1-auto die ongeschonden meer dan 1000 kilometer rijdt

is erger dan een auto die een keertje zijn motor opblaast of remmen die een keer weigeren. Zo'n auto had namelijk nog lichter en dus sneller kunnen zijn. De ideale Formule 1-auto stort 10 meter na de finish volledig in. Zo zie je maar, kwaliteit is een raar ding.

Terug naar kwaliteiten van software. Kwaliteitsmodellen vertellen ons dus dat kwaliteit verschillende aspecten kent. Per kwaliteitsaspect zouden wij, de ontwikkelaars en beheerders, op zoek moeten gaan naar maatregelen. Opdrachtgevers moeten aangeven wat zij de belangrijkste kwaliteiten vinden en wij moeten op zoek naar de totaalset aan maatregelen om dat kwaliteitsniveau te bereiken. Quint 2 leek een mooie complete set kwaliteitsaspecten maar de laatste tijd kom ik tot mijn verbazing een nieuwe kwaliteit tegen. Een nieuw kwaliteitsaspect dat rondzingt: duurzaamheid. Het zal wel de wereldtournee van Al Gore zijn. Blijkbaar zijn niet alleen politici ontvankelijk voor doemverhalen over onze toekomst. Blijkbaar denken IT-ers ook na over de problemen op grote schaal. Gartner had het er zelfs over. Zij vonden dat servers zuiniger met energie om zouden moeten gaan (energiezuinigheid schaar ik voor het gemak

onder duurzaamheid). Wij softwarebouwers kunnen daar niet zo veel mee, wij hebben niet zo veel in te brengen bij de bouw en selectie van servers.

Hoe kunnen wij wel helpen? Ik zou het niet weten. Bij echte duurzame software kan ik me niet zo veel voorstellen. Hoe ziet een duurzame regel Java-code er uit? Wanneer je op een iets grotere schaal kijkt, dan gaat het misschien om het duurzaam omgaan met mensen, kennis en geld. Dan gaat het misschien over duurzame relaties tussen partners in ontwikkeltrajecten. Misschien gaat het zelfs wel over hergebruik. Duurzaamheid; eindelijk een kwaliteit die me aan het hart gaat, een kwaliteit die me prikkelt, en dan kan ik er niks mee. In mijn leven buiten de IT is duurzaamheid iets waar ik bijna elke dag mee bezig ben. In mijn vak kan ik er niks mee. Frustrerend.

Ach, uiteindelijk is het de opdrachtgever die de verschillende kwaliteiten moet prioriteren. Of duurzaamheid dan echt zo prominent in beeld komt moeten we nog maar zien.

Daan Kalmeijer is docent consultant bij CIBIT-adviseurs | opleiders (e-mail: daan@cibit.nl).